

IMPORTANȚA LUSTRAȚIEI ÎN COMBATEREA CRIMINALITĂȚII POLITICE

Iurie LARII,

*doctor în drept, conferențiar universitar,
director al Departamentului Cercetare Științifică
al Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI*

Ruslan CONDRAT,

*șef al Centrului Formare Continuă
al Departamentului Dezvoltare Profesională
și Managerială al Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI, master în drept*

Summary

The lustration importance in combating political crime

In this article are reflected aspects of inhuman policy of the communist regime, based on systematic application of terror and abuse, infringement of fundamental rights and freedoms of citizens, despite their formal recognition even by the communist state constitutions.

In this context, it is found that application of the lustration in Moldova is an inevitable process, without which it is not possible elimination of state structures of public officials whose past is linked to illegal activity in order repressive organs of the Communist Party. We regret that most of these officials, the so-called period of “democratic development” of our country, became, through various illegal means and even criminal overly wealthy in a very short time. In fact, it is going about the mass unlawful removal of property by people who called themselves in times communists, and today – prosper politicians and businessmen. Even if we would contest those statements, however they are a reality, a sad example in this respect being in significant embezzlement of property goods by the renowned process “formalized” privatization. Besides, how can be explained the emergence of “overnight” commercial banks, businesses, hotels, buildings and other private buildings, private educational institutions where the main co-founders were former KGB and Communist Party activists? Many current and former politicians have a direct connection with the illegal processes, instead of being removed from held public offices and convicted for crimes, they continue to lead the country and hold monopoly in all sectors of the national economy.

Fiecare popor, dar și oricare cetățean, trebuie să aibă acces la informație pentru a cunoaște adevărul istoric și a avea posibilitatea să decidă și să influențeze într-un anumit mod propria soartă. Aceasta este adevărata democrație a oricărui stat de drept. Astfel, în noul context al aderării la Uniunea Europeană, trebuie să ne putem mândri că suntem o țară cu conștiința împăcată, curățată de vechile „metehne” pe care europenii le-ar putea privi ca pe eventuale pericole la adresa democrației.

Confruntarea cu cele mai dureroase episoade istorice nu este ușoară pentru nici o societate. Eforturile de a condamna crimele comise de regimurile comuniste s-au soldat, de cele mai multe ori, cu eșecuri. Față de trecutul Republicii Moldova din ultimul secol, întreținut de oameni care, pe vremea dictaturii comuniste, se bucurau de prerogativele con-

ducerii de partid, iar ulterior s-au ascuns după cele ale unei puteri democratice, considerăm că trebuie precizată poziția oamenilor cu putere de decizie în această țară, la fel cum au făcut și cei din Polonia, Ungaria, Albania, Cehia, Slovacia, iar mai recent, și Ucraina încearcă să meargă ferm pe aceeași cale.

Despărțirea de trecutul comunist a fost în Republica Moldova poate mai dificilă decât în alte țări ale Europei Centrale, realitate care s-a reflectat și în gradul de aplicare a justiției de tranziție. Au urmat alegeri după alegeri și, în cele din urmă, puterea a revenit forțelor proeuropene, plasându-i în opoziție pe comuniști și pe toți cei „dornici” de puterea Moscovei. Paradoxul este însă că în realitate nu s-a schimbat nimic, deoarece unii din cei care au promovat pe timpuri ideile comunismului dețin și astăzi funcții importante în toate sferele vieții sociale, continuă să decidă soarta oamenilor, să dispună de ajutoarele financiare pe care le acordă Uniunea Europeană și SUA, să promoveze reforme nechibzuite într-o manieră stupidă, fără ca acestea să rezolve problemele cu care se confruntă zilnic societatea.

Astăzi, la aproape 24 de ani de independență a Republicii Moldova, în structurile puterii politice, economice și sociale găsim în continuare foști reprezentanți ai partidului comunist, ai serviciilor de securitate (KGB), ai procuraturii și instanțelor de judecată care au împărtășit și încă mai împărtășesc valorile fostului regim totalitar. **Prezența lor în viața politică a țării este principala sursă a tensiunilor și suspiciunilor care frământă societatea.** Suntem absolut convingși că o pleiadă de actuali și foști activiști ai comunismului se plimbă prin culoarele puterii, mulțumiți că nu există până în ziua de astăzi o lege a lustrației, care i-ar demasca, înlăturându-i de la posturile de conducere în care se află. În aceste momente de criză morală pentru politica și societatea noastră se repune în discuție una din cauzele respectivei crize: metamorfoza sistemului comunist într-un sistem mafiot care a parazitat și continuă să paraziteze Republica Moldova, împiedicând dezvoltarea normală a țării și afectând bunăstarea cetățenilor.

În ziarul „Timpul” din 24 iulie 2012, regretatul Constantin Tănase, referindu-se la problema lustrației prin care ar trebui să treacă și Republica Moldova, menționa următoarele: „...Precum e și firesc într-o societate democratică în care pluralismul politic e o normă, opiniile sunt diferite. Dincolo de atitudinile sincere, exprimate pe această temă, se întrezăresc și niște abordări partizane care reflectă alte interese decât cele legate de lustrație. Astfel, unii sunt împotriva legii lustrației, fiindcă au un interes personal, interes legat de propriile lor biografii. Nimic nou și neobișnuit în aceste poziții. Mai interesante sunt opiniile celor care se pronunță pentru adoptarea unei asemenea legi. Aceștia se împart în două tabere.

O tabără o constituie cetățenii cinstiți și curați, anticomuniști ca viziune politică. Ei doresc sincer ca societatea să parcurgă, în sfârșit, această procedură de purificare. Din a doua tabără fac parte comuniștii și fanii lor, deschiși sau mascați, care vor să folosească ocazia pentru a se răfui cu reprezentanții intelectualității naționale. Înarmați cu «teza» lui Lucinschi despre aceea că Legea lustrației, chipurile, ne va lăsa fără intelectualitate, aceștia speră că adoptarea legii respective le va permite să se răfuiească cu... poeții care l-au cântat pe Lenin... Nu e un secret că prin asemenea atitudini se urmărește cu orice scop compromiterea, denigrarea și decredibilizarea intelectualilor cu viziuni anticomuniste, proromânești. Prin gura comuniștilor și a coloanei a cincea din sânul intelectualității de azi se încearcă să se demonstreze că cei care optează pentru alte valori decât comuniștii nu merită respectul societății, fiindcă în timpul URSS toți au fost fie turnători, fie comuniști. În mod deosebit se insistă asupra ultimului aspect, punându-i pe intelectualii care au fost simpli membri de partid în același coș cu nomenclaturiiștii fostului regim” [1].

Aderarea la valorile societății comuniste și înlesnirea funcționării sistemelor antidemocratice și represive constituie obstacole care împiedică societatea să creadă în asumarea reală a unor valori total opuse. **Până la stabilizarea situației și reconcilierea națională, absența lor din viața publică este absolut necesară.**

Mai periculoasă ni se pare păstrarea mentalităților și a practicilor impuse de cei devotați sistemului comunist și care ocupă funcții în sistemul actual. Cu precădere, și sistemul juridic care trebuie să ghideze totalmente de buchii legii, dar nu de forțe politice așa cum se întâmplă actualmente, necesită a fi curățat de astfel de persoane, tocmai datorită rolului decisiv pe care justiția îl are într-o democrație autentică.

Deși s-a scurs o perioadă relativ lungă de timp de la căderea regimului comunist, totuși lustrația se poate constitui ca un reper moral, de rememorare a ororilor comuniste, dar și ca măsură temporară de excludere de la funcțiile de conducere din instituțiile publice a persoanelor care au lucrat pentru sau au colaborat cu regimul comunist.

Politica antiumană a acestui regim s-a bazat pe aplicarea sistematică a terorii și abuzurilor, pe încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor, în pofida recunoașterii formale a lor chiar de către constituțiile statului comunist. Credibilitatea, prestigiul și autoritatea sistemului judiciar pot cunoaște o relansare prin asumarea unor principii morale de responsabilizare pentru erorile și abuzurile lui. În acest sens, sunt relevante constatările Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, reflectate în Rezoluția 1096 (1996) privind măsurile înlăturării moștenirii fostelor sisteme comuniste totalitare [2], și anume faptul că moștenirea sistemului totalitar comunist include militarizarea instituțiilor civile, bi-

rocratizarea, monopolizarea economiei și hiperreglementarea, iar la nivel social impunerea colectivismului și a conformismului în urma neabătut regulile impuse totalitar. Dimpotrivă, procesul de tranziție a societăților foste comuniste presupune crearea unei democrații plurale bazate pe statul de drept și pe respectul drepturilor omului, precum și pe diversitate.

Cu toate că Republica Moldova a încheiat în 2014 Acordul de asociere cu Uniunea Europeană, considerându-se că procesul de tranziție de la o societate fost totalitară la o societate democratică își urmează cursul, este firesc ca societatea noastră să se asigure de înlăturarea din funcțiile de conducere a celor ce au făcut parte sau au colaborat cu regimul comunist în sensul arătat mai sus, inclusiv de faptul că aceste persoane nu au rămas loiale idealurilor comuniste.

La acest capitol trebuie menționat că majoritatea țărilor ex-comuniste din Europa de Est au adoptat cu multe dificultăți legi ale lustrației, iar punerea lor în practică, cu excepția Cehiei și a țărilor baltice, a fost împiedicată fie politic (accederea la putere a partidelor foste comuniste), fie judiciar (neconstituționalități constatate de curțile constituționale ale acestor state) [3].

Există și excepția notabilă a Germaniei de Est, unde procesul lustrației a fost unul declanșat imediat după reunificarea din 1989 și aproape total, mai ales în justiție. Căile referitoare la metodele concrete de lustrație au fost diferite, mergând de la sancțiunile pe care aceasta le atrage după sine până la categoriile sociale ce urmau a fi înlăturate din funcțiile deținute. Serviciile secrete, judecătorii și procurorii au reprezentat categoriile profesionale care au fost mai comod și avantajos de verificat pentru clasa politică. Doar în unele țări procesul de lustrație a dus la curățarea elitelor postcomuniste de activiștii de partid comunist și de agenții și colaboratorii polițiilor politice secrete [4].

Comparativ cu situația Republicii Moldova, alte state, pe lângă faptul că au adoptat relativ repede după căderea regimurilor comuniste cadrul legislativ privind lustrația, au prevăzut categorii mai largi de persoane ce urmau a face obiectul lustrației, respectiv au prevăzut nu numai acele persoane ce au colaborat sau au făcut parte din fostele organe de securitate ca poliție politică, ci și de exemplu, persoanele ce au făcut parte din structurile de conducere ale fostului partid comunist cehoslovac, din structurile de conducere ale fostei miliții, ca și pe colaboratorii lor. Astfel, Adunarea Națională cehă și slovacă a adoptat legea lustrației la data de 4 octombrie 1991, iar după divizare (1 ianuarie 1993) Cehia a supus lustrației aproximativ 210 000 persoane până în luna august 1993 [5].

De asemenea, Parlamentul albanez a adoptat în 1995 două legi, dintre care una a și fost denumită „Legea lustrației”, iar ca rezultat au fost supuși lustrației 139 de candidați ce au participat în luna mai 1996

la alegerile parlamentare. Și această lege privea nu numai pe agenții sau colaboratorii serviciilor secrete în timpul regimului comunist, ci și pe membrii fostului organ de conducere al partidului comunist albanez („Politburo”) și comitetului central al aceluiași partid, pe deputații din fosta Adunare Națională și pe președintele fostei Curți Supreme de Justiție albaneze [6].

Necesitatea implementării unui mecanism care ar asigura eliberarea societății noastre de influența nocivă a fostelor servicii secrete și a instituțiilor care au practicat regimul totalitar este incontestabilă. Un asemenea mecanism ar fi un element indispensabil al procesului de democratizare și de edificare a unei societăți transparente, în care puterea politică își exercită mandatul în văzul opiniei publice și sub controlul societății. În acest sens, trebuie să recunoaștem importanța implementării unui cadru normativ cu privire la lustrare, care va elimina suspiciunile și riscurile legate de continuitatea valorilor antidemocratice comuniste cu impact negativ asupra siguranței naționale a Republicii Moldova. Din păcate, constatăm că actuala guvernare, care s-a declarat democratică și proeuropeană, ca și guvernarea anterioară, nu consideră oportună adoptarea și aplicarea, după modelul european, a unei legi a lustrăției. Acest fapt alimentează opinia că rădăcinile actualei puteri se trag, în mare parte, din zona serviciilor secrete și a nomenclaturii sovietice, știrbind din independența actului guvernamental și expunând siguranța națională unor riscuri majore.

În argumentarea poziției că nu este necesară o lege a lustrăției se aduc mai multe argumente, printre care: lipsa de constituționalitate a legii lustrăției, ineficiența acestei legi din cauza caracterului întârziat al ei, inclusiv faptul că prin lustrare se vor încălca unele drepturi și libertăți fundamentale ale celor vizați în acest act normativ. Totodată, o piedică în adoptarea legii lustrăției ar fi și faptul că prin Legea cu privire la secretul de stat din 27.11.2008, guvernarea comunistă de atunci a stipulat expres în art. 13 alin. (2) că pentru informațiile despre persoanele care colaborează sau au colaborat confidențial cu organele care desfășoară activitate de informații, de contrainformații și operativă de investigații se stabilește un termen de secretizare nelimitat [7].

În această ordine de idei, campania globală pentru libertatea de exprimare, ARTICLE 19, cu sediul la Londra, a adoptat un memorandum în care și-a exprimat îngrijorarea în legătură cu unele prevederi ale proiectului respectiv de lege, care „reprezintă un pericol substanțial pentru dreptul la libertatea de exprimare și accesul la informație”. De asemenea, s-a recomandat ca proiectul de lege să includă posibilitatea divulgării informației în cazurile în care interesul public prevalează și consideră că prevederea referitoare la prevalarea interesului public ar trebui aplicată și

față de informația cu privire la colaborarea anumitor funcționari publici cu serviciile de securitate în perioada comunistă [8].

Totuși de aceste recomandări nu s-a ținut cont, iar prin această reglementare legislativă s-a încercat a se trece cu vederea tot ce a avut tangență cu trecutul criminal al regimului totalitar comunist, în special fărâdelegile KGB-ului față de persoanele care nu erau docile acestui regim. Probabil că avizarea proiectului respectiv de lege a fost făcută de aceeași agenți racolați pe timpuri, ale căror dosare de arhivă se mai păstrează și în prezent la Moscova. Iar fără cunoașterea trecutului sumbru al acestora e posibil ca ei să ocupe și azi funcții importante în organele de conducere a statului și să decidă în continuare după bunul lor plac soarta oamenilor și chiar a țării în ansamblu.

Nu în zadar, pentru merite deosebite, unii cetățeni ai Republicii Moldova au fost răsplătiți de conducerea Kremlinului prin acordarea titlului onorific de „cetățean al Rusiei” (Vladimir Voronin, ex-președinte al Republicii Moldova; Valeriu Pasat, fost ministru al apărării în perioada 1997-1999 și director al SIS din 2000 până în 2001, ulterior, începând cu februarie 2004, angajat în calitate de consilier pe probleme de relații economice externe al lui Anatolii Ciubais, președintele celui mai mare concern energetic din Rusia, RAO EAS Rossii; Grigore Karamalak, alias „Bulgaru” – hoț în lege ș.a.). Mai mult ca atât, „...statul rus i-a acordat statut de refugiat politic lui Grigore Karamalak, neglijând cererile repetate ale autorităților moldovene și ale Interpolului de a-l extrăda pentru a putea fi deferit justiției. Ulterior, președintele rus Dmitri Medvedev a semnat personal decretul de acordare a cetățeniei Federației Ruse „businessmanului” moldovean Grigore Karamalak...” [9]. În mai multe interviuri acordate presei de la Moscova, „...Karamalak a accentuat că a finanțat campaniile electorale a lui Petru Lucinschi (în 1996), a lui Vladimir Voronin (2001) și a Blocului Moldova Democrată (BMD), condus de Serafim Urechean (2005)” [9].

Astăzi, toți cei vizați mai sus continuă să aibă influență asupra politicului țării, posedând, în același timp, averi fabuloase „agonisite” ilegal și, de altfel, foarte bine camuflate. Acesta este un rezultat al cedării (înstrăinării) sectorului energetic și pierderii controlului din partea Republicii Moldova asupra securității energetice, privatizărilor ilegale a multor bunuri mobile și imobile, înstrăinării ilicite a terenurilor, clădirilor și altor edificii etc. De fapt, prin toate aceste procese, mimate sub o formă legală, a avut loc o mare înșelare a cetățenilor, care, ulterior, și-au dat bine seama că au fost înșelați de „elitele” politice și de „slugile” lor, dar era deja prea târziu ca să poată face ceva pentru a reveni la situația inițială. În felul acesta, o mare parte a populației țării noastre a fost deposedată de bunurile patrimoniale mai întâi de către regimul comunist,

iar mai apoi de cei care se numeau „democrați”, dar care încă nu au uitat că au fost comuniști, orientându-se spre unica valoare recunoscută de ei – profitul material și financiar.

Actualmente a devenit o normă, când aceleași „elite” politice, sub diferite pretexte (reforme, investiții în unele sectoare agricole, economice etc.) reflectate în proiecte, atrag mai multe fonduri europene, deturnând apoi sume enorme de bani din aceste fonduri. Ulterior, acești bani sunt investiți în afaceri, chipurile legale, iar cei care pe timpuri erau exponenți ai idealurilor comuniste au devenit ostatici ai altor idealuri – cele ale puterii politice și bogăției nelimitate bazate pe abuzuri și alte fărădelegi deosebit de periculoase pentru societate.

În urma celor consemnate, constatăm că dezvoltarea normală a Republicii Moldova nu este posibilă fără adoptarea și implementarea cât mai urgentă a unei legi a lustrației. Instituirea reală a lustrației este posibilă din punct de vedere tehnico-juridic și nu pune în discuție eventuala coliziune cu unele drepturi fundamentale care să se bucure de protecție specială din partea Convenției Europene a Drepturilor Omului. În acest sens, în legislația națională ar trebui să fie reglementată interdicția ocupării unor funcții ca urmare a colaborării sau apartenenței la structuri ale sistemului comunist. De fapt, lustrația este un proces complex constituit din măsuri administrative de care uzează regimurile posttotalitare pentru a exclude din instituțiile publice acele categorii de persoane care au lucrat pentru sau au colaborat cu regimul comunist.

Dacă facem referire la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, aceasta recunoaște, cu caracter de principiu, că accederea la funcții publice poate fi condiționată de îndeplinirea unor înalte standarde profesionale și morale, fără ca acest lucru să reprezinte o limitare a drepturilor subiective ale persoanelor. Funcțiile publice, în special cele politice și judiciare, sunt esențiale pentru stabilitatea statului de drept, iar îndeplinirea unor condiții de integritate și a unor garanții de atașament real la valorile statului de drept reprezintă o necesitate practică pentru apărarea și consolidarea regimului democratic al țării noastre.

De asemenea, legea lustrației se subscrie și legii fundamentale a statului, Constituția, care prevede expres condițiile în care anumite drepturi și libertăți pot fi îngădite. Astfel, conform dispozițiilor art. 54 alin. (2) din Constituție, exercițiul unor drepturi și libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, ...pentru apărarea intereselor securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

În cazul în care totuși s-ar ajunge vreodată la o lege a lustrației, un impediment ar putea fi lipsa dosarelor informatorilor. S-a vehiculat anterior că o parte din documentele secrete ale KGB-ului au fost distruse, iar o altă parte a fost dusă la Tiraspol și de acolo la Moscova [10]. Această informație a fost confirmată și de actualul director al Serviciului Informații și Securitate Mihai Balan, care punctează că: „...pe teritoriul Republicii Moldova activează serviciile speciale nu doar ale Federației Ruse, dar și ale altor state. Dosarele deschise în anii `90 au fost expediate la Tiraspol, conform unei indicații a KGB-ului. Ultimele informații sugerează că acestea au fost trimise la Moscova” [11].

Credem totuși că acest lucru s-a întâmplat în realitate, fapt care rezultă din mai multe surse, inclusiv din lucrarea „Enciclopedia identității românești”, unde unele personalități cu trecut dubios și-au plasat CV-urile, fără să-și dea seama, probabil, că cineva le va analiza minuțios. Iată un exemplu în acest sens: „Botnaru Tudor (27.12.1935, Lipiceni, Basarabia). General. A absolvit Facultatea de Filologie din cadrul Universității de Stat a Moldovei. Angajat al Securității (KGB-ului – n.a.) din Moldova din 1963. A lucrat la Ambasada URSS din România și Franța. Președinte al Comitetului de Stat al Securității Moldovei din 1990, în care calitate a transportat la Tiraspol Arhiva Securității din Moldova (sublinierea n. a.). A fost demis după dizolvarea URSS (1991). Apoi a îndeplinit funcția de șef al Centrului de instruire al Ministerului Securității Naționale din Republica Moldova. Din 1994 a fost prim-viceministru al Afacerilor Externe. În 1994-1997 a fost ambasador al Republicii Moldova în Regatul Belgiei și, prin cumul, în Regatul Unit al Marii Britanii și Regatului Olandei, precum și șef al misiunii diplomatice a Republicii Moldova la Consiliul Europei (din 1995). A fost rechemat din funcție în 1997 spre a fi numit ministru al Securității Naționale” [12, p. 111].

Întrebarea care se iscă după ce iei cunoștință de un astfel de CV este una simplă și firească: la indicația cui a fost transportată la Tiraspol Arhiva Securității din Moldova și ce s-a întâmplat ulterior cu această arhivă? Răspunsul credem că e clar pentru toți, fiindcă cei de la Moscova controlează și astăzi, prin intermediul agenților racolați pe timpuri, multe din sferele social-politice și economice ale țării noastre.

Aici e cazul să revenim din nou la aceeași carte, „Enciclopedia identității românești”, unde este reflectată foarte modest, dar bine deslușit, personalitatea celui care a „smintit” un popor întreg, îndemnându-l mai întâi să lupte pentru a-și recăpăta identitatea românească, pentru ca mai apoi să-l trădeze pentru mai mulți ani comuniștilor inveterați: „Roșca Iurie (31.10.1961, Telenești, Republica Moldova). Om politic. Rus după mamă. A absolvit Facultatea de Jurnalism a Universității de Stat din Chișinău. A lucrat la televiziunea națională (Teleradio Moldova). Preșe-

dinte al Frontului Popular din Moldova. Deputat din partea Partidului Popular Creștin-Democrat (PPCD) în Parlamentul Republicii Moldova. În 2005 a insistat ca fracțiunea parlamentară a partidului să voteze pentru alegerea lui Vladimir Voronin (președinte al partidului comunist din Republica Moldova) ca președinte al țării” [12, p. 683].

Conform aprecierilor politologului rus Aleksandru Dughin, actualul scenarist politic și ideolog al lui Vladimir Putin, „...Iurie Roșca este «prieten al Rusiei», un politician de perspectivă care luptă pentru afirmarea identității moldovenești...” [13]. Alimentat de teoria lui Dughin, acest pseudopatriot este gata să organizeze și să aplice oricând, la comanda superiorilor săi de la Moscova, diferite scenarii triste și chiar îngrozitoare pentru noi, similare cu cele din Ucraina, pentru a demonstra cât de mult își iubește „neamul și identitatea sa”.

Dacă e să analizăm mai bine, iarăși este vorba despre aceeași arhivă a securității dusă pe timpuri la Tiraspol și folosită cu iscusință de Moscova pentru a bloca cu orice preț procesul firesc de dezvoltare și de integrare a Republicii Moldova în familia țărilor europene avansate. Aceasta este politica reală a Rusiei și, spre marele nostru regret, mulți pseudopatrioți din țară aflați astăzi în diferite funcții publice, inclusiv în eșaloanele de vârf ale puterii, sunt exponenți ai acestei politici rușinoase și decid soarta poporului, care, deocamdată, nu se revoltă prea mult.

Și dacă pe nomenclaturii și agenții KGB-ului, ulterior ai SIS-ului (astăzi o parte din ei se identifică drept mari patrioți ai Moldovei), nu i-a deranjat niciodată implicarea Moscovei în rusificarea prin metode brutale a poporului nostru, atunci „românizarea” acestuia îi deranjează foarte mult, determinându-i chiar să se asocieze pentru a lupta cu acest proces.

Astfel, „...fostul șef al contraspionajului din cadrul SIS Ion Mahu și fostul ministru al Securității Naționale Anatol Plugaru, alături de mai mulți veterani ai Ministerului Afacerilor Interne, au convenit asupra creării unei noi mișcări politice care își propune drept scop să lupte cu «încercările fără precedent de românizare a Republicii Moldova și cu riscul înalt de pierdere a identității naționale, limbii și istoriei». Mișcarea se va numi Comitetul național de salvare «Pentru Moldova!». În calitate de președinte al mișcării a fost ales fostul director al Direcției contraspionaj a Serviciului de Informații și Securitate Ion Mahu, iar vicepreședinte al Comitetului a fost ales Veaceslav Perju, președintele clubului de experți «Strategia Moldovei». Printre membrii Comitetului se mai regăsesc fostul ministru al Securității Anatol Plugaru, fostul viceministru de Interne generalul Boris Muravschi, președintele Asociației veteranilor grănicerilor din R. Moldova Efim Donos, fostul adjunct al direcției de contraspionaj al SIS Valeri Crușilinski, președintele Uniunii studenților și tineretului din R. Moldova Eugen Balan. Din Comitet mai face parte Ivan Muntean,

fratele fostului deputat comunist Iurie Muntean” [14].

Vom adăuga aici doar faptul că adevărata căpetenie a acestei organizații se află la Moscova și le dă indicații pseudopatrioților noștri cum să stopeze românizarea românilor din Republica Moldova. Sună stupid, dar așa este, chiar dacă suntem în sec. XXI și se pare că ne-am debarasat definitiv de ideile comunismului sovietic și de cele ale bolșevismului rusesc. Până la urmă, nu este clar cum decurge procesul de românizare a Republicii Moldova, când la fiecare pas se vorbește rusește. Mai degrabă poate fi vorba despre o rusificare continuă a țării, mai ales a sferelor economice și politice. Iată care este tristul adevăr. Căci nu în Duma rusească se vorbește românește, ci în Parlamentul Republicii Moldova, unde unii deputați ne „stimează” atât de mult încât nu ne cunosc limba și vorbesc doar rusește. Dacă ar fi existat o lege a lustrației cu cel puțin 20 de ani în urmă, atunci nici Mahu, nici Plugaru și nici ceilalți adepți ai politicii moscovite nu încercau astăzi să „prostească” lumea și să ne orienteze spre valori care nu ne aparțin și nu au nimic în comun cu țara noastră. Prin urmare, organele de drept ar trebui să se arate interesate de unii dintre acești pseudopatrioți, care, pe lângă activitățile dubioase întreprinse la comanda altei țări împotriva Republicii Moldova, au depozitat, prin diferite forme de escrocherie, mai mulți cetățeni de sume impunătoare de bani. În cazul în care și aici s-a implicat Moscova pentru a-i asigura protecție individului cu pricina, problema devine mult mai gravă.

În continuare, credem că nu ar fi corect dacă nu am vorbi despre unii foști conducători ai partidului comunist, care au îndrăznit să se înscrie în șirul „identităților românești” și care au ajuns în perioada de independență a Republicii Moldova la cârma statului: „Lucinschi Petru (27.01.1940, Răduleni Vechi, Basarabia). Istoric. Și-a făcut studiile la Universitatea de Stat din Moldova, pe care a absolvit-o în 1962, doctor în filosofie (1977). Între 1960 și 1971 a deținut funcțiile de instructor, șef de secție, secretar, prim-secretar al CC al ULCT din Moldova, ulterior (1971-1976) secretar al CC al PCM. Între 1976 și 1978 deține funcția de prim-secretar al comitetului orășenesc Chișinău al PCM. În perioada 1978-1986 lucrează în calitate de șef-adjunct de secție la CC al PCUS. Din 1986 până în 1989 este al doilea secretar al CC al PC al Tadjikistanului. În 1989 este ales prim-secretar al CC al PCM, calitate în care a activat până în 1990. Între 1990 și 1991 lucrează în calitate de secretar al CC, membru al Biroului Politic al CC al PCUS. Între 1992 și 1993 – ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Moldova în Federația Rusă. La 4 februarie 1993 este ales președinte al Parlamentului Republicii Moldova de legislatura a XII-a, apoi președinte al Parlamentului Republicii Moldova în legislatura a XIII-a. De la 1 decembrie 1996 până la 4 aprilie 2001 deține funcția de președinte al Republicii Moldova. În prezent este

președinte al Fundației de Studii Strategice și Dezvoltare a Relațiilor Internaționale „Lucinschi”. Este cavaler al unor distincții de prestigiu: Marea Cruce a Legiunii de Onoare (Franța, 1998), Ordinul Mântuitorului (Republica Elenă, 1999), Marele Ordin al Cavalerilor Sfântului Mormânt (Patriarhia Greacă Ortodoxă, Ierusalim, 2000), Ordinul Steaua României în grad de Colan (2000). Este membru al Academiei de Științe Sociale din Federația Rusă” [12, p. 451].

Este, în aparență, un simplu CV. În realitate, el aruncă multă lumină asupra personalității în cauză. Practic, toată viața această „celebritate” și-a dedicat-o partidului comunist, ca în final să ajungă conducător al organului legislativ, iar mai apoi chiar președinte al Republicii Moldova (1997-2001) ca stat independent, suveran și democrat. Anume în calitate de președinte al țării, „...Petru Lucinschi declara că în cazul în care Republica Moldova ar avea o lege a lustrației, ar rămâne fără intelectualitate” [10]. De fapt, prin aceste afirmații se învinuiește toată intelectualitatea țării noastre și, evident, nu se dorește în nici un caz adoptarea unei asemenea legi.

Istoricii mai încearcă și astăzi să arate în lucrările lor cât de necesară ar fi fost și mai este nevoie de o lege a lustrației, pentru a nu admite accederea unor personalități cu trecut dubios în anumite funcții publice și implicarea acestora în diverse procese decizionale importante pentru societate. Astfel, Igor Cașu menționează, în unul din articolele sale, „Petru Lucinschi și lupta contra naționalismului românesc”, următoarele: „...În 1970, pe când era prim-secretar al CC al Uniunii Tineretului Comunist din RSSM, Petru Lucinschi a promovat o politică represivă împotriva intelectualilor «naționaliști», inclusiv a scriitorilor. Pe lângă Ivan Ivanovici Bodiul, printre cei care vor participa la un nou val de represiuni politice sunt și politicieni care vor avea o carieră fulminantă și după 1989. La adunarea activului comsomolist din RSSM din 17 octombrie 1970 Petru Lucinschi, prim-secretar al CC al Uniunii Tineretului Comunist din Moldova, a vorbit despre intensificarea propagandei burgheze din străinătate și impactul acesteia asupra republicii. El a înfierat imaturitatea politică și lipsa de vigilență a scriitorilor și poezilor moldoveni care s-ar fi făcut vinovați de alimentarea manifestațiilor cu caracter național, etichetate drept «naționaliste». După ce i-a menționat pe Andrei Lupan, Emilian Bucov, Arhip Cibotaru, Bogdan Istru, Victor Teleucă și Constantin Șișcan ca exemplul de scriitori care urmau fidel linia partidului, a criticat poziția altora care nu se ridicau la înălțimea comandamentelor ideologice comuniste. Printre aceștia au fost numiți Dumitru Matcovschi, Serafim Saka și Gheorghe Vodă, care ar fi idealizat în mod «patologic» trecutul, ceea ce ar fi resuscitat atitudini nesănătoase în societate. Mult mai virulentă a fost critica formulată la adresa lui George Meniuc, Paul Mihnea și același Gheorghe Vodă, pe motiv că și-ar fi românizat prenumele și astfel

ar fi încurajat tineretul să le urmeze exemplul și, mai grav, să-și afirme identitatea românească. În contextul tensionării relațiilor sovieto-române după 1968, Lucinschi considera că alegerea unor prenume literare românești era echivalentă cu «trădarea» națiunii «moldovenești», lucru pe care îl spune oarecum voalat, dar care este explicat de Meniuc în jalba trimisă ulterior la Moscova” [15].

Șirul unor astfel de personalități, care au cauzat pe timpuri doar daune irecuperabile poporului și cetățenilor noștri, servind și astăzi idealurile duse până la absurd ale partidului comunist, este foarte lung și, evident, nu poate fi expus pe deplin în acest articol. Totodată, în eventualul proiect al legii lustrației urmează a fi stabilite expres condițiile când diverse categorii de persoane aflate în anumite funcții publice se supun obligatoriu acestui proces. În cele din urmă, lustrația nu presupune lichidarea fizică a persoanelor care au slujit partidului comunist pentru a beneficia de privilegiile oferite de acesta, ci este un proces firesc de excludere din instituțiile publice a acelor persoane care au lucrat pentru sau au colaborat cu regimul comunist.

Aplicarea lustrației în Republica Moldova este un proces inevitabil, fără de care nu e posibil înlăturarea din structurile statului a persoanelor cu funcții publice, al căror trecut este legat de activități ilegale întreprinse la comanda organelor represive ale partidului comunist. Constatăm cu regret că cei mai mulți din acești demnitari, în așa-numita perioadă de „dezvoltare democratică” a țării noastre, au devenit, prin diferite căi ilegale și chiar infracționale, exagerat de bogați într-un timp foarte scurt. De fapt, este vorba despre sustragerea în masă a patrimoniului unui popor de către cei care pe timpuri se numeau comuniști, iar astăzi – oameni politici și businessmani prosperi. Chiar dacă ni s-ar contesta respectivele afirmații, oricum acestea sunt o realitate, un exemplu trist în acest sens fiind delapidările în proporții considerabile ale bunurilor patrimoniale prin renumitul proces oficializat de privatizare. De altfel, cum poate fi explicată apariția „peste noapte” a băncilor comerciale, întreprinderilor, hotelurilor, clădirilor și altor edificii private, instituțiilor de învățământ privat unde principalii cofondatori erau foști kgb-iști sau activiști ai partidului comunist? Mulți din actualii și foștii politicieni au o legătură directă cu aceste procese ilegale și, în loc să fie înlăturați din funcțiile publice deținute și condamnați pentru infracțiunile comise, aceștia mai continuă să conducă țara și să dețină monopolul în toate sectoarele economiei naționale.

Adevărul, oricât de trist, adevăr rămâne, iar noi trebuie să-l cunoaștem așa cum este astăzi sau așa cum a fost în realitate. În acest sens, lustrația este o posibilitate reală de cunoaștere a adevărului istoric și, pe această cale, ea ne poate oferi posibilitatea de a ne salva pentru viitor de unele „metehne” ale trecutului nostru sumbru.

Referințe bibliografice

1. <http://www.timpul.md/articol/cui-si-de-ce-ii-trebuie-legea-lustratiei-35681.html>
2. Rezoluția 1096 (1996) privind măsurile înlăturării moștenirii fostelor sisteme comuniste totalitare: <http://assembly.coe.int/main.asp?Link=/documents/adoptedtext/ta96/eres1096.htm>
3. Mark S. Ellis: [http://www.law.duke.edu/shell/cite.pl?59+Law+&+Contemp.+Probs.+181+\(Fall+1996\)](http://www.law.duke.edu/shell/cite.pl?59+Law+&+Contemp.+Probs.+181+(Fall+1996)).
4. Lustrația în sistemul juridic românesc. În: http://www.procesulcomunismului.com/marturii/fonduri/actiuni/sojust_lustratie.htm
5. Mark S. Ellis: [http://www.law.duke.edu/shell/cite.pl?59+Law+&+Contemp.+Probs.+181+\(Fall+1996\)#H2N1](http://www.law.duke.edu/shell/cite.pl?59+Law+&+Contemp.+Probs.+181+(Fall+1996)#H2N1)
6. Mark S. Ellis: [http://www.law.duke.edu/shell/cite.pl?59+Law+&+Contemp.+Probs.+181+\(Fall+1996\)#H2N3](http://www.law.duke.edu/shell/cite.pl?59+Law+&+Contemp.+Probs.+181+(Fall+1996)#H2N3)
7. Legea cu privire la secretul de stat nr. 245 din 27.11.2008, în vigoare din 27.05.2009. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 45-46 din 27.02.2009.
8. <http://www.interlic.md/2008-11-27/parlamentul-a-adoptat-legea-cu-privire-la-secretul-de-stat-in-lectura-finala-7496.html#print>
9. <http://www.flux.md/editii/201034/articole/10431/>
10. <http://www.europalibera.org/content/article/26668661.html>
11. <http://www.evz.ro/mihai-balan-confirma-faptul-ca-federatia-rusa-are-agentura-serioasa-in-republica-moldova-serviciile-secrete-stiu-ce-fac-omuletii-verzi-de-pestes-prut.html>
12. Ecaterina Țarălungă. Enciclopedia identității românești. Personalități. București: Litera Internațional, 2011.
13. <http://unimedia.info/cautare?cx=partner-pub-7745332837627859%3A8318802427&cof=FORID%3A10&ie=UTF-8&q=Politologul+rus+Alexandr+Dughin>
14. <http://ziarulnational.md/un-nou-partid-prorus-in-r-moldova-conducatori-sunt-fosti-directori-ai-sis/>
15. Pentru o viziune de ansamblu, consultați articolul lui Igor Cașu despre Petru Lucinschi și lupta contra „naționalismului românesc”. În: http://adevarul.ro/moldova/politica/petru-lucinschi-lupta-nationalismului-romanesc-1_50ae6a3a7c42d5a6639c8303/index.html